

ارزیابی وضعیت مولفه‌های شاخص توسعه انسانی در کشورهای مسیر جاده ابریشم: کاربردی از روش‌های تحلیل چندمعیاره

تورج عزیزاده اره جان^۱، نگین کشاورز آلاله گورابی^۲، حامد رفیعی^۳، رضا شاکری بستان آباد^۴

۱- دانش آموخته کارشناسی ارشد اقتصاد کشاورزی دانشگاه تهران

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد اقتصاد کشاورزی دانشگاه تهران

۳- استادیار گروه اقتصاد کشاورزی دانشگاه تهران

۴- دانشجوی دکتری اقتصاد کشاورزی دانشگاه تهران

چکیده

شاخص توسعه انسانی به عنوان معیاس جدیدی از توسعه و اندازه‌گیری آن جوامع در نظر گرفته شده و مبتنی بر این ایده اساسی است که لازمه دستیابی به زندگی بهتر، علاوه بر داشتن درآمد بالاتر، پرورش و بسط استعدادها و ظرفیت‌های انسانی است. در این راستا ارزیابی و اولویت‌بندی وضعیت توسعه انسانی در سطح ملی و مولفه‌های موثر بر آن می‌تواند اطلاعات مفیدی برای سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان کلان بعمل آورد. از این رو هدف مطالعه حاضر ارزیابی مولفه‌های شاخص توسعه انسانی در کشورهای جاده ابریشم با استفاده روش‌های تحلیل چندمعیاره و تبیین جایگاه ایران بود. بدین منظور شاخص‌های اقتصادی، آموزشی، بهداشتی و زیست محیطی و بازه زمانی مورد مطالعه ۲۰۱۷-۱۹۹۰ در نظر گرفته شد. بر اساس نتایج مطالعه هزینه سرانه بهداشت، هزینه تحقیق و توسعه سرانه و میزان انتشار سرانه گاز CO₂ مهم‌ترین مولفه‌های شاخص توسعه انسانی می‌باشند. بنابراین ضروری است در راستای بهبود توسعه انسانی مولفه‌های مذکور در اولویت سیاست‌گذاران قرار بگیرند. همچنین ایران در وضعیت متوسطی نسبت به کشورهای مورد مطالعه قرار دارد اما در بین کشورهای منطقه نظیر ترکیه، عراق و پاکستان دارای جایگاه مناسبی نیست، از این رو نیاز است که سیاست‌ها در مسیر دستیابی به شاخص‌های توسعه انسانی در برنامه‌های توسعه کشور با تاکید بیشتری اجرا شوند.

طبقه بندی JEL : O11, O10, C43.

واژه‌های کلیدی: توسعه انسانی، روش‌های تحلیل چند معیاره، آنتروپی شانون، ایران